

De tweejaarlijkse verslagen willen het politiek debat en de politieke actie voeden aan de hand van de resultaten van het door het Steunpunt georganiseerd overleg met actoren die strijden tegen armoede. Die actoren formuleren en delen er hun ervaringen en bedenkingen.¹

Het Verslag 2005² betekende in die zin een grote stap voorwaarts. Het heeft immers aanleiding gegeven tot heel wat contacten tussen de partners van het Steunpunt en een dertigtal ministeriële kabinetten.³ Het leek dan ook interessant om in het verslag 2007 een stand van zaken van die dialoog te schetsen. De lezer zal hier geen volledige inventaris vinden van de door de bevoegde overheden genomen maatregelen.⁴ Hij of zij zal zich wel een beeld kunnen vormen van de weerklank die het Verslag gekregen heeft bij de beleidsmakers in de gewesten, de gemeenschappen en de Federale Staat. Hoe werden de aanbevelingen onthaald? Hebben ze invloed kunnen uitoefenen op het beleid? Welke aanbevelingen blijven actueel? Dit eerste deel is opgesteld volgens hetzelfde schema als het Verslag 2005, namelijk per oriëntatie.

Maar invloed uitoefenen op het in België gevoerde beleid alleen volstaat niet. Steeds meer is dat beleid immers verbonden aan de koers die de Europese Unie uitzet. De teksten over de stand van zaken van de dialoog worden daarom afgesloten met de volgende vraag (die in het vorige Verslag nog niet gesteld werd): hoe kunnen de standpunten van de slachtoffers van armoede en van zij die voor hen opkomen, doordringen tot het Europees debat? Het Steunpunt is daar een gedachtewisseling over begonnen, waarbij het steunt op bestaande participatie-initiatieven.

Dat eerste deel komt als dusdanig niet voort uit specifiek overleg met de betrokken organisaties. Het werd, net als de rest van het Verslag, voorgelegd aan de Begeleidingscommissie van het Steunpunt.

Het tweede deel doet verslag van de werkzaamheden die vier overleggroepen verricht hebben. In de loop van de laatste twee jaar is er ook overleg gevoerd over het beeld van de armen in de media, de vorming van beroepskrachten en de rol van de bijzondere jeugdzorg in de strijd tegen armoede. Als hier niet dieper op die werkzaamheden wordt ingegaan, is dat enkel omdat het Steunpunt en de meeste betrokken partners menen dat het werk nog niet ver genoeg gevorderd is om al het voorwerp uit te maken van een publicatie. De keuze voor de vier thema's staat dus los van een oordeel over het prioritaire karakter van het ene of het andere thema.

Het is in die overleggroepen dat een dialoog, die ingang heeft gevonden door het Algemeen Verslag over de Armoede⁵, op structurele wijze wordt voortgezet tussen diegenen die geconfronteerd worden met armoede in hun persoonlijk leven, in hun beroepsactiviteiten of in hun engagement als medestander. Bijzondere aandacht gaat uit naar de participatie van de verenigingen waar armen het woord nemen, conform de wil van de wetgever⁶. Die verenigingen worden uitgenodigd op elke overleggroep, terwijl

¹ De opdracht van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting is vastgelegd in het samenwerkingsakkoord van 5 mei 1998 betreffende de bestendiging van het armoedebeleid. De volledige tekst van dat akkoord is als bijlage 3 bij dit Verslag opgenomen.

² Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting. (2005). *Armoede uitbannen: een bijdrage aan politiek debat en politieke actie*. Brussel: Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding. In het vervolg van de tekst zal naar dit tweejaarlijkse Verslag verwezen worden onder de noemer 'Verslag 2005'.

³ Er is een gedetailleerd verslag van die ontmoetingen beschikbaar op de website www.armoedebestrijding.be, met als titel: *Tussentijdse nota opgesteld door het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting. Stand van zaken van de dialoog met de beleidsverantwoordelijken van de gewesten, de gemeenschappen en de Federale Staat*.

⁴ De gewesten, de gemeenschappen en de Federale Staat houden in het kader van de redactie van het Nationaal actieplan voor sociale insluiting een lijst bij van de initiatieven die ze nemen op het vlak van armoedebestrijding. Die lijst is beschikbaar op de site van de POD maatschappelijke integratie (<http://www.mi-is.be>). Het Waalse Gewest werkt geregeld een inventaris van de maatregelen bij (de meest recente dateert van 2006) op de site van de Direction Interdépartementale de l'Intégration sociale (DIIS - <http://www.cohesionsociale.wallonie.be>). Vlaanderen publiceert elk jaar een actieplan waarin de beleidsinitiatieven inzake armoede worden voorgesteld. Dat plan is beschikbaar op www.vlaanderen.be (het meest recente dateert van 2006).

⁵ ATD Vierde Wereld, Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten (afdeling Maatschappelijk Welzijn), Koning Boudewijnstichting. (1994). *Algemeen Verslag over de Armoede*. Brussel: Koning Boudewijnstichting.

⁶ Artikel 5, §1 laatste alinea en §2 van het samenwerkingsakkoord betreffende de bestendiging van het armoedebeleid.

de andere actoren uitgenodigd worden in functie van het aangesneden thema. Om de kennisuitwisseling tussen partners te bevorderen, mag het aantal deelnemers niet te groot zijn (de overleggroepen bestaan uit 15 à 30 personen). De standpunten (in de letterlijke betekenis van het woord: de plaats van waar men naar de dingen kijkt) kunnen in het begin immers soms ver uit elkaar liggen. Daarom ook wordt, in de mate van het mogelijke, gevraagd dat dezelfde vertegenwoordigers uit de verschillende organisaties aanwezig zijn op elke bijeenkomst.

De deelnemers aan het overleg over onderwijs wensten zich over een hele reeks punten te buigen, zonder zich daarbij op een specifiek thema te richten. De overleggroepen over de andere thema's opteerden voor een andere aanpak. Zo werd de kwestie van de tewerkstelling bekeken vanuit de invalshoek van de socioprofessionele inschakeling: de voornaamste ingang bij de gedachte-wisseling was het stelsel van de dienstencheques. Het huisvestingsbeleid werd onder de loep genomen met als invalshoek de situatie van permanente bewoners van toeristische terreinen. Het vierde hoofdstuk tot slot gaat dieper in op een specifiek element van de oriëntatie over huisvesting uit het verslag *Armoede uitbannen*: een effectief recht op energie. Elk overleg heeft zijn eigen traject gevolgd, wat in de tekst wordt toegelicht. De lijst van organisaties die hebben meegewerkt, is opgenomen aan het einde van elk hoofdstuk.

Het besluit zet een algemene tendens in de verf die als rode draad doorheen heel het Verslag loopt en die gehegeld wordt door alle partners van het Steunpunt: de toenemende responsabilisering van de arme als individu, ten nadele van de versterking van de solidariteit.

Naast de 'traditionele' bijlagen - een lijst van personen en organisaties die aan de werkzaamheden hebben deelgenomen en de tekst van het samenwerkingsakkoord - bevat deze vierde editie ook een voorstelling van de activiteiten van het Steunpunt (2006-2007). Want het twejaarlijks Verslag mag dan wel het 'bekendste uithangbord' van het Steunpunt vormen, het is niet zijn enige wapenfeit. Er zijn er vele andere, die allemaal de wil weerspiegelen om de standpunten van de organisaties die tegen armoede strijden een plaats te geven in het maatschappelijk debat: of dat nu gevoerd wordt op lokaal of internationaal niveau, op basis van mondelinge of schriftelijke tussenkomsten, met een gespecialiseerd publiek of juist niet. . .

Dit vierde Verslag vormt geen doel op zich. Het komt de bevoegde Interministeriële Conferentie, de regeringen en parlementen evenals hun raadgevende organen toe de opvolging ervan te verzekeren. In de hoop dat dat laatste ook daadwerkelijk gebeurt, hebben vele mensen, die dag in dag uit strijden tegen armoede, zich bij de opmaak van deze publicatie geëngageerd.

Tekst vertaald uit het Frans